

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 751/2014-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť Poľnohospodárskeho družstva Agrotrend Trnové, Žilina-Trnové, právne zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom, Hruštiny 602, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 381/2007 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo Poľnohospodárskeho družstva Agrotrend Trnové na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 381/2007 **p o r u š e n é b o l i .**

Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 381/2007 **p r i k a z u j e** ďalej konať bez zbytočných prieťahov.

Poľnohospodárskemu družstvu Agrotrend Trnové **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € (slovom šesťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Poľnohospodárskemu družstvu Agrotrend Trnové priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 518,76 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšesť centov), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Miroslava Haneca, Hruštiny 602, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 751/2014-17 zo 6. novembra 2014 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť Poľnohospodárskeho družstva Agrotrend Trnové, Žilina-Trnové (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 381/2007 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplynulo, že návrhom podaným na okresnom súde 28. mája 1999 sa pôvodní navrhovatelia, zastúpení „povereným konateľom“ [REDACTED], domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve sťažovateľa nachádzajúcim sa v katastrálnom území [REDACTED] zapísaným na liste vlastníctva [REDACTED] na Okresnom úrade Žilina, katastrálnom odbore. Namietané konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. Nc 451/99.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplynul takýto priebeh namietaného konania:

„17. 08. 2000 - Okresný súd Žilina vydal uznesenie, ktorým vyzval Ing. Paura na odstránenie väd podania

14. 08. 2001 - Okresný súd Žilina vydal uznesenie o zastavení konania Nc 451/99-41

15. 08. 2001 - bola podaná na Okresný súd Žilina žaloba o určenie vlastníckeho práva s dátumom vyhotovenia 14. 08. 2001 ako splnenie výzvy súdu zo dňa 17. 08. 2000, ktorou bola zmenená a doplnená pôvodne podaná žaloba

20. 08. 2001 - navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania

07. 11. 2001 - Krajský súd v Žiline uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Žilina o zastavení konania

14. 02. 2002 - navrhovateľ 169/ [REDAKOVANÉ] podal dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline 6Co/2719/01 zo dňa 07. 11. 2001

11. 09. 2002 - Krajský súd v Banskej Bystrici vydal rozsudok, ktorým sporné nehnuteľnosti vylúčil z konkurznej podstaty sťažovateľa ako úpadcu (č. l. 208)

27. 11. 2003 - Najvyšší súd Slovenskej republiky vydal rozsudok 3Cdo 7/03, ktorým uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 07. 11. 2001 zn. 6Co/2719/01 v napadnutej časti týkajúcej sa navrhovateľa 169/ [REDAKOVANÉ] zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie

15. 04. 2004 - Krajský súd v Žiline vyzval advokátku Mgr. Zuzanu Karkóovú na doloženie splnomocnení na zastupovanie uvedených žalobcov

05. 05. 2004 - advokátka Mgr. Zuzana Karkóová splnila výzvu súdu, zmenila návrh na začatie konania; súdu bolo podanie doručené dňa 06. 05. 2004

31. 10. 2005 - Krajský súd v Žiline uznesením 6Co/66/2004-210 zrušil uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. Nc/451/99-41 z 14. 08. 2001 v časti týkajúcej sa navrhovateľa 169/ [REDAKOVANÉ] a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie

02. 10. 2006 - Okresný súd Žilina žiadal REGOB v Banskej Bystrici o zistenie trvalého a prechodného pobytu

07. 11. 2006 - REGOB v Banskej Bystrici vybavil žiadosť a jej vybavenie bolo doručené Okresnému súdu Žilina

08. 12. 2006 - Okresný súd Žilina posielal žiadosti o zistenie trvalého bydliska a dátumu úmrtia na matriky

23. 03. 2007 - Správca konkurznej podstaty oznámil Okresnému súdu Žilina, že z dôvodu blížiaceho sa ukončenia konkurzného konania je potrebné rozhodnúť vo veci

11. 09. 2007 - Okresný súd Žilina predvolal žalobcov a správcu konkurznej podstaty na informatívny výsluch na deň 03. 10. 2007

11. 09. 2007 - Okresný súd, Žilina poslal na REGOB v Banskej Bystrici žiadosť o bydlisko a dátum narodenia a úmrtia 12 odporcov a zároveň tieto údaje žiadal oznámiť aj od advokátky Mgr. Zuzany Karkóovej

03. 10. 2007 - zápisnica Okresného súdu Žilina

21. 11. 2007 - Advokátka Mgr. Zuzana Karkóová splnila výzvu súdu zo dňa 11. 09. 2007

14. 03. 2008 - Okresný súd Žilina poslal žiadosti na matriky, políciu, REGOB a žiadal doručiť úmrtné listy, oznámiť dátumy úmrtia a miesto úmrtia uvedených osôb

22. 04. 2009 - Okresný súd Žilina poslal žiadosti na políciu za účelom šetrenia pobytov

23. 05. 2009 - Okresnému súdu Žilina bolo doručené oznámenie z OOPZ Žilina východ o pobyte vyžiadanej osoby

06. 12. 2011 - Okresný súd Žilina poslal žiadosti na evidenciu obyvateľstva, Mestský úrad Žilina, Mestský úrad Púchov, REGOB

19. 12. 2011 - Okresnému súdu Žilina boli doručené listy z Mestského úradu Púchov, z evidencie obyvateľstva

16. 12. 2011 - mesto Žilina doručilo Okresnému súdu Žilina osobné údaje z evidencie obyvateľstva

19. 05. 2014 - podali sme predsedovi Okresného súdu Žilina sťažnosť na prieťahy v konaní. Hoci zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch v § 62 určuje lehotu na vybavenie sťažnosti 30 dní... až dňa 04. 07. 2014 t. j. po uplynutí viac ako 30 dní od podania sťažnosti, nám bol doručený prípis predsedu Okresného súdu Žilina, ktorým nám oznámil, že predlžuje lehotu na vybavenie našej sťažnosti z dôvodu čerpania dovolenky zákonnou sudkyňou

i podpredsedníčkou súdu, ktorá vybavuje sťažnosti zúčastnených strán. Predĺžená lehota uvedená nebola.

... Moja sťažnosť bola vybavená až prípisom zo dňa 15. 08. 2014 a podaná na poštovú prepravu dňa 18. 08. 2014.“

Podľa sťažovateľa „Prístup súdu v tejto veci je zrejmý aj z lehoty a spôsobu vybavenia sťažnosti. Hoci bola vybavená v maximálnej zákonnej lehote troch mesiacov, súd konštatuje výlučne dva problémy. Jeden s doručovaním účastníkom, ktorý môže vyriešiť využitím procesných ustanovení a druhým je zvýšená zaťaženosť súdu, ktorá však nie je zákonom akceptovateľným dôvodom na nečinnosť. Podľa vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu mal byť do konca augusta 2014 vykonaný ďalší procesný úkon. Napriek tomu je okresný súd aj naďalej nečinný. K dnešnému dňu vypracovania sťažnosti t. j. 3. 9. 2014 mi nebola zo súdu doručená žiadna písomnosť týkajúca sa toho zásadného procesného úkonu, ktorý ma zabezpečiť plynulosť konania.

Súdny spor trvá od roku 1999. Po vrátení veci z Krajského súdu v Žiline uznesením zo dňa 31. 10. 2005 okresný súd vo veci plynule nekoná a od roku 2011 nekoná vôbec, čím vznikajú prieťahy.

Súd v primeranom čase riadne nerozhodol a jeho neefektívna činnosť nevedie k odstráneniu právnej neistoty medzi účastníkmi. Má pritom zákonné prostriedky na postup vedúci k rozhodnutiu v merite veci. Dlhotrvajúci súdny spor nás obmedzuje v nakladaní s predmetnými nehnuteľnosťami, najmä ich nie je možné predať. Každý záujemca o kúpu po zistení, že budovy sú predmetom súdneho konania, stratí záujem. Súdny spor je poznačený aj na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ]. Budovy chátrajú a ich trhová hodnota neustále klesá. Nikto nie je ochotný investovať žiadne finančné prostriedky do nehnuteľností, ktoré sú predmetom vlastníckej žaloby a ani takéto nehnuteľnosti odkúpiť. Speňažením majetku by sme mohli vyrovnať aj exekučné konania, ktoré sú proti nám vedené. Čím dlhšie trvajú, tým viac narastajú trovy exekúcie. V danom spore sme v postavení žalovaného a našim prístupom nespôsobujeme prekážky v konaní.“.

Sťažovateľ žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € „Z dôvodu neistoty postoja súdu pre zabezpečenie zákonnosti a pre nemožnosť dosiahnuť meritórne rozhodnutie vo veci v primeranej lehote.“.

3. Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, prikázal okresnému súdu v tejto veci konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € a náhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou JUDr. Gabrielou Panákovou, listom sp. zn. Spr 480/2014 z 26. januára 2015 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 25. februára 2015.

4.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k veci uviedla:

„Čo sa týka vecnej stránky, v prílohe Vám zasielame vyjadrenie zákonného sudcu, s ktorými sa bez ďalšieho stotožňujeme, pričom poukazujem na zložitosť veci a predmet sporu – určenie spoluvlastníckych podielov a na počet účastníkov konania – 226 navrhovateľov a 139 odporcov.

Zároveň poukazujem v prípade konštatovania prieťahov v konaní aj napriek premetu konania a počtu účastníkov konania, na nedostatočné personálne obsadenie tunajšieho súdu vzhľadom na ročný nápad vecí (cca 57.000 vecí pri výkone +/- 32 sudcov), čo skonštatovala aj ombudsmanka. Je nepochybné, že táto situácia nemôže byť na úkor účastníkov konania, ale samozrejme ani na úkor samotných sudcov tunajšieho súdu, ktorí na úkor svojho zdravia a voľného času sa snažia konať tak, aby nedochádzalo k prieťahom v konaní, resp. ich minimalizovať, pričom na túto situáciu tunajšieho súdu opakovane poukazujeme na príslušných orgánoch, (sudcovia tunajšieho súdu konajú aj počas víkendov, pojednávajú viac ako 2x týždenne...)

Z uvedeného je zrejmé, že nie vždy je možné konať bez prieťahov za takého stavu, čo žiadame zohľadniť a v danom prípade žiadame zohľadniť a zložitost veci a počet účastníkov konania.

Zároveň Vám oznamujeme, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. “

Zákonná sudkyňa konajúca vo veci sťažovateľa vo svojom vyjadrení uviedla, že „Dôvodom, pre ktorý doposiaľ nie je vec skončená je počet účastníkov a predmet konania.

V podaní doručené 15. 8. 2001 návrh podali 226 navrhovatelia proti 139 odporcom a predmetom je určenie spoluvlastníckych podielov všetkých navrhovateľov k predmetným nehnuteľnostiam. Podľa procesného návrhu, doručený 6. 5. 2004, navrhovatelia vzali v časti voči odporcom návrh späť, týchto žiadali zaradiť na stranu navrhovateľov a časť navrhovateľov na stranu odporcov. Na strane navrhovateľov zostalo 264 osôb a na strane odporcov 142 osôb. Vo veci sa vykonávajú úkony za účelom ustálenia okruhu účastníkov, zisťovania adries, zomretých (aj pred začatím konania), dedičov, atď.

Zároveň poukazujem na dlhodobú neprimeranú zaťaženosť v senáte, vysoký nápad nových vecí, počet reštančných vecí, odchod dvoch sudcov v roku 2009 a príchod 1. sudkyne na občianskoprávny úsek až v roku 2014.

Podľa zverejnených štatistických údajov do môjho senátu bolo spolu pridelených v roku 2011 294 vecí (290 C vecí), rozhodnutých 297 vecí, v roku 2012 pridelených 454 vecí (399 C vecí), rozhodnutých 249 vecí, v roku 2013 pridelených 413 vecí (348 C vecí) a rozhodnutých 505 vecí. V roku 2014 bolo pridelených 405 C vecí a rozhodnutých 417 C vecí. Oproti roku 2011 sa zvýšil nápad C vecí z 294 na 405 v roku 2014, čo je o viac ako 1/3 bez zmeny personálneho obsadenia senátu.

Poukazujem aj na to, odporca podal sťažnosť na prieťahy až v roku 2014, dovtedy bol so stavom konania uzrozmenný. “.

4.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniam podpredsedníčky okresného súdu a zákonnej sudkyne predovšetkým uviedol:

«... už ustálená judikatúra Ústavného súdu SR odpovedá jednoznačne na ich argumenty, ktoré vo vyjadreniach uvádzajú,... napr. už Nález II. ÚS 48/96 uvádza: „Počet účastníkov konania nie je dôkazom zložitosti veci. Problémy v zabezpečení prítomnosti účastníkov konania na pojednávaní tiež nemožno kvalifikovať ako dôvod na hodnotenie veci ako zložitej“,

... Nález III. ÚS 62/06 uvádza: „Ústavný súd SR pri preskúmvaní dĺžky konania na Najvyššom súde SR zohľadnil, že predmetom konania bola zložitá právna otázka, avšak lehota presahujúca obdobie 3 rokov je ústavne neakceptovateľná doba na riešenie akejkolvek zložitej právnej otázky“,

... Nález I. ÚS 89/99 uvádza: „Za konanie so zbytočnými prietahmi možno označiť taký postup súdu, ktorý neprispieva k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania“.»

Zároveň uviedol, že «sú mu verejne známe upozornenia sudcov na ich preťaženosť v práci, čo do určitej miery môže subjektívne chápať, ale uvádzanie počtu vybavovaných vecí príslušným súdom a počtom sudcov sa jeho ústavné právo nezabezpečí. Poukazovanie zákonnej sudkyne vo svojom vyjadrení... , že „odporca podal sťažnosť na prietahy až v roku 2014, dovtedy bol so stavom konania uzrozmnený“, považuje sťažovateľ za nevhodné v kontexte celkových súvislostí. Sťažovateľ mal celý čas za to, že súd vo veci riadne koná, až oboznámením sa s obsahom spisu prostredníctvom svojho právneho zástupcu zistil, že tomu tak nie je. Sťažovateľ sa obrátil na Ústavný súd SR s touto sťažnosťou ako na poslednú zákonnú inštitúciu, ktorá môže vo veci zabezpečiť nápravu. Súčasný stav konania v tejto veci je neudržateľný. Sťažovateľ preto verí, že Ústavný súd SR vyhovie sťažnosti a vykoná opatrenia, ktorými prispeje k tomu, aby prvostupňový súd ďalej konal a bezodkladne rozhodol v merite veci.

... sťažovateľ súhlasí s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti...».

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania

nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na vec sťažovateľa ústavný súd zistil tento priebeh a stav namietaného konania:

Dňa 28. mája 1999 „*Majetkoví podielníci PD Agrotrend Trnové*“ podali na okresnom súde návrh proti sťažovateľovi.

Dňa 17. augusta 2000 okresný súd uznesením vyzval navrhovateľov na odstránenie nedostatkov podania v lehote 10 dní pod hrozbou zastavenia konania.

Dňa 11. apríla 2001 právna zástupkyňa navrhovateľov požiadala o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov podania.

Dňa 16. mája 2001 okresný súd predĺžil lehotu na doplnenie a opravu návrhu do 31. júla 2001.

Dňa 14. augusta 2001 okresný súd uznesením zastavil konanie.

Dňa 15. augusta 2001 navrhovatelia v 1. až 226. rade doručili žalobu o určenie vlastníckeho práva proti sťažovateľovi zastúpenému správcom konkurznej podstaty Mgr. Miroslavom Hanecom (ďalej len „správca“) a odporcom v 2. až 139. rade (spolu ďalej len „odporcovia“).

Dňa 20. augusta 2001 navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania.

Dňa 16. októbra 2001 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľov.

Dňa 7. novembra 2001 krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 2719/01 potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu o zastavení konania (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 31. januára 2002).

Dňa 9. januára 2002 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 20. februára 2002 navrhovateľ v 169. rade podal dovolanie proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu sp. zn. 6 Co 2719/01 zo 7. novembra 2001.

Dňa 21. augusta 2002 okresný súd zaslal dovolanie odporcom na vyjadrenie.

Dňa 3. októbra 2002 správca doručil vyjadrenie k dovolaniu.

Dňa 20. januára 2003 okresný súd predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 27. novembra 2003 najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 7/03 uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Co 2719/01 zo 7. novembra 2001 „v napadnutej časti týkajúcej sa navrhovateľa 169/ [REDAKOVANÉ]“ zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie.

Dňa 19. februára 2004 okresný súd predložil spis krajskému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 31. októbra 2005 krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 66/2004 zrušil uznesenie okresného súdu zo 14. augusta 2001 „v časti týkajúcej sa navrhovateľa 169/ [REDAKOVANÉ]“ a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 12. júla 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 2. októbra 2006 okresný súd zisťoval prostredníctvom registra obyvateľov trvalý, resp. prechodný pobyt odporcov a dátum úmrtia nebohých odporcov.

Dňa 7. novembra 2006 register obyvateľov doručil potvrdenia o pobyte odporcov.

Dňa 8. decembra 2006 okresný súd prostredníctvom matrík v Púchove, Dolnom Kubíne, Martine a Žiline lustroval pobyt, prípadne dátum a miesto úmrtia odporcov. Prostredníctvom notárskeho úradu a dedičskej kancelárie okresného súdu zisťoval stav dedičských konaní.

Dňa 28. marca 2007 správca oznámil, že vzhľadom na blížiacu sa ukončenie konkurzného konania vedeného proti sťažovateľovi je potrebné rozhodnúť v merite veci.

Dňa 11. septembra 2007 bol spis prevedený do oddelenia „C“ a ďalej vedený pod sp. zn. 25 C 381/2007. Okresný súd zároveň predvolal navrhovateľa a správcu na informatívny výsluch na 3. október 2007. Vyzval register obyvateľov a právnu zástupkyňu navrhovateľa na oznámenie adresy pobytu 12 odporcov, ktorým nie je možné doručiť zásielku súdu.

Dňa 3. októbra 2007 sa uskutočnil informatívny výsluch, na ktorom účastníci uviedli, že mimosúdna dohoda nie je možná.

Dňa 22. novembra 2007 právna zástupkyňa navrhovateľa splnila výzvu okresného súdu z 11. septembra 2007.

Dňa 14. marca 2008 okresný súd prostredníctvom príslušných matrík zisťoval miesto a dátum úmrtia zosnulých odporcov. Zároveň prostredníctvom registra obyvateľov a polície zisťoval pobyt ďalších odporcov.

Dňa 2. apríla 2008 okresný súd požiadal Obecný úrad Bzince pod Javorinou o doručenie úmrtného listu zosnulého odporcu.

Dňa 9. decembra 2008 okresný súd pripojil spis okresného súdu sp. zn. 2 D 1321/05.

Dňa 23. marca 2009 okresný súd požiadal Okresný súd Nové Mesto nad Váhom o doručenie právoplatného dedičského rozhodnutia vo veci sp. zn. 13 D 985/2002.

Dňa 22. apríla 2009 okresný súd zisťoval prostredníctvom polície a samosprávy pobyt právnej nástupkyne odporcu (výsledok lustrácií bol negatívny).

Dňa 6. decembra 2011 okresný súd prostredníctvom registra obyvateľov a samosprávy zisťoval pobyt 8 odporcov (výsledok lustrácií negatívny, 1 odporkyňa zomrela).

Dňa 3. septembra 2014 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľa, aby v lehote 30 dní oznámila, či trvá na podanom návrhu, resp. na oznámenie podstatných zmien týkajúcich sa účastníkov konania tak, aby súd mohol pokračovať v konaní.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 381/2007 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, pričom tento účel

možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím (mutatis mutandis II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, III. ÚS 116/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pri posúdení veci podľa prvého kritéria ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto posudzovanú vec ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Napokon, okresný súd aj napriek takmer 16 rokov trvajúcemu konaniu dosiaľ nepristúpil k meritórnemu prerokovaniu sporu, vec zatiaľ právne neposudzoval, vo veci nebolo nariadené jediné pojednávanie, pričom okresný súd vo veci nevydal jediné meritórne rozhodnutie. Ústavný súd preto nemohol súhlasiť s obranou okresného súdu, že dôvodom doterajšej dĺžky konania je zložitosť veci daná predmetom konania.

Na druhej strane však možno konštatovať, že posudzované konanie vykazuje skutkovú zložitosť, ktorá je daná nielen počtom účastníkov konania, ale súvisí aj s potrebou ustálenia okruhu účastníkov v súvislosti s úmrtím viacerých z nich, v dôsledku čoho musel okresný súd prihliadať na priebeh dedičských konaní, nadviazať komunikáciu s dedičmi, zisťovať adresy ich pobytu a pod.

V súvislosti s uvedeným konštatovaním však ústavný súd považuje za potrebné uviesť na správnu mieru tvrdenie okresného súdu o počte účastníkov namietaného konania. I keď počet účastníkov na strane navrhovateľa bol pôvodne 226, uznesením okresného súdu zo 14. augusta 2001 v spojení s potvrdzujúcim uznesením krajského súdu zo 7. novembra 2001 bolo konanie právoplatne zastavené. Na základe dovolania podaného navrhovateľom v 169. rade došlo síce k zrušeniu uznesenia krajského súdu zo 7. novembra 2001 a následne aj uznesenia okresného súdu zo 14. augusta 2001, avšak len v časti týkajúcej sa navrhovateľa v 169. rade. Vo vzťahu k ostatným navrhovateľom zostalo uznesenie okresného súdu o zastavení konania nedotknuté. Preto po právoplatnom zastavení konania (teda po 31. januári 2002) je účastníkom konania na strane navrhovateľa len navrhovateľ v 169. rade. Na strane odporcov (pôvodne 139) došlo k zmene počtu účastníkov len v súvislosti s právnym nástupníctvom, v dôsledku úmrtia niektorých odporcov. Preto tvrdenie zákonnej sudkyne, že *„Na strane navrhovateľov zostalo 264 osôb a na strane odporcov 142 osôb“*, nezodpovedá aktuálnemu stavu namietaného konania.

Aj napriek konštatovanej skutkovej zložitosti veci, ktorá má nemalý podiel na doterajšej dĺžke namietaného konania, táto sama osebe nemôže byť akceptovaná ako dôvod ospravedlňujúci neobyčajne zdĺhavý priebeh posudzovaného konania.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v namietanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prieťahom.

Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti namietal, že sťažovateľ pristúpil k využitiu sťažnosti podanej predsedovi okresného súdu až v roku 2014 a dovedy bol so stavom konania uzročený. V súvislosti s touto námietkou ústavný súd konštatuje, že podľa svojho ustáleného názoru sa podanie sťažnosti na prieťahy v konaní v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré

súvisia so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, I. ÚS 164/2010), pričom vo svojej konštantnej judikatúre (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05) tiež zdôrazňuje, že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V danom prípade však skutočnosť, že sťažovateľ skôr nevyužil sťažnosť na prieťahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu, podľa názoru ústavného súdu neospravedlňuje neúmerne dlhé konanie okresného súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal najmä z obsahu predloženého spisu okresného súdu. Poukazujúc na chronologický prehľad doterajšieho priebehu namietaného konania, ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci opakovane nečinný v obdobiach: od 28. mája 1999 do 17. augusta 2000 (14 a pol mesiaca), od 20. februára 2002 do 21. augusta 2002 (6 mesiacov), od 8. decembra 2006 do 3. októbra 2007 (10 mesiacov), od 22. apríla 2009 do 6. decembra 2011 (31 mesiacov) a od 6. decembra 2011 do 3. septembra 2014 (33 mesiacov). Celkovo bol teda okresný súd v napadnutom konaní nečinný 94,5 mesiaca, teda takmer 8 rokov. Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné.

Obranu podpredsedníčky okresného súdu a vo veci konajúcej zákonnej sudkyne, ktoré poukázali na „*nedostatočné personálne obsadenie tunajšieho súdu... , na dlhodobú neprimeranú zaťaženosť v senáte, vysoký nápad nových vecí, počet reštančných vecí, odchod dvoch sudcov v roku 2009...*“, nebolo možné akceptovať. V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, ho nezbavuje zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka nedostatočného personálneho obsadenia súdu a vo väzbe na to neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy

nepredstavuje dôvody, ktoré by mohli byť interpretované inak než technické a organizačné problémy, ktoré však nemôžu ísť na farchu účastníka, ktorý od súdu právom očakáva ochranu svojich práv v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Napokon ústavný súd konštatuje, že už samotná dĺžka trvania konania, ktorá predstavuje takmer 16 rokov, sama osebe signalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (aj keď vec bola opakovane aj na krajskom súde, resp. na Najvyššom súde Slovenskej republiky z dôvodu rozhodovania o opravnom prostriedku, čo nemožno pripočítať na farchu okresného súdu). Predmetná vec sa aj po takmer 16 rokoch stále nachádza na súde prvého stupňa bez jediného meritórneho rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súde podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € „Z dôvodu neistoty postoja súdu pre zabezpečenie zákonnosti a pre nemožnosť dosiahnuť meritórne rozhodnutie vo veci v primeranej lehote.“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä na neprimeranú dĺžku namietaného konania bez meritórneho rozhodnutia, ale aj s prihliadnutím na skutkovú zložitosť veci považuje za primerané v sume 6 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd o návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom a ktoré si sťažovateľ uplatnil v sume 518,76 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 25. februára 2015) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 €, teda 268 €, a dvakrát režijný paušál (§ 16 ods. 3

vyhlášky) po 8,04 €, teda 16,08 €, a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 €, preto odmena advokáta predstavuje sumu 432,30 €. Uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH boli priznané v sťažovateľom požadovanej sume 518,76 €.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa bodu 4 výroku rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2015